

*О.С.Кліна, курсант II курсу факультету податкової
міліції Національного університету ДПС України
(Україна, Київська обл., м.Ірпінь)*

*Науковий керівник: к. ф.-м. н., доц. кафедри
управління, адміністративного права і процесу
та адміністративної діяльності Безрученко В. С.*

Використання інформаційних систем для розвитку транскордонного співробітництва

*Роботу виконано на кафедрі управління,
адміністративного права і процесу та адміністративної
діяльності Національного університету ДПС України*

Транскордонне співробітництво України з країнами Європейського Союзу відіграє значну роль і для розвитку українського суспільства в цілому, так як правильне функціонування транскордонного співробітництва забезпечує спільні дії місцевих органів влади та територіальними громадами прикордонних регіонів, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин у межах компетенції, визначеної законодавством. Транскордонне співробітництво сприяє рухові робочої сили, обміну технологіями, створенню прикордонної інфраструктури та розвитку торговельних відносин між суміжними державами.

Транскордонне співробітництво сприяє підтриманню сталого розвитку економік тих регіонів, які межують з кордонами та забезпечення підвищення рівня працевдатності населення.

Транскордонне співробітництво здійснюється на основі трьох основних принципів. По-перше, не повинні порушуватися державний суверенітет, територіальна

цілісність чи кордони держав-учасниць такого співробітництва. По-друге, під час укладення угод про транскордонне співробітництво повинні враховуватися повноваження суб'єктів: місцевої влади, громад тощо. Третій принцип полягає в узгодженому усуненні політичних, економічних, правових, адміністративних та інших перешкод для взаємної співпраці [6].

Для уникнення суперечностей, які можуть виникнути на кордонах та за для розв'язання спільних проблем на кордонах, щодо спільних територій транскордонне співробітництво регулюється (керується) Законом України «Про транскордонне співробітництво».

Закон України «Про транскордонне співробітництво» визначає основні завдання, принципи державної політики, права й обов'язки суб'єктів у сфері транскордонного співробітництва, принципи й форми державної підтримки, фінансові ресурси для транскордонної співпраці [1]. Але незважаючи на це даний закон містить в собі багато недоліків та потребує внесення певних поправок, так як він містить в собі ряд суперечливих вимог.

В Україні серед основних чинників, що стримують розвиток транскордонного співробітництва, можна виділити наступні:

– недооцінка з боку центральної влади транскордонного співробітництва як інструменту регіонального розвитку і покращення якості життя людей, які проживають у прикордонних територіях України;

– обмеженість стратегічного бачення завдань та перспектив розвитку транскордонного співробітництва як з боку уряду, так і з боку місцевих органів влади України;

– низький рівень фінансової підтримки спільних транскордонних проектів як з боку уряду, так і з боку місцевих органів влади;

– слабкість інституційної бази регіонального розвитку, яка у прикордонних територіях має відгравати роль одного з рушіїв транскордонного співробітництва;

– до впровадження проектів транскордонного співробітництва залучається надто мало підприємців та неурядових організацій;

– низький рівень соціально-економічного розвитку територій, які є учасниками транскордонного співробітництва, порівняно із середніми національними показниками.

Транскордонне співробітництво є одним з інструментів прискорення процесів наближення рівня життя населення прикордонних регіонів до середньоєвропейського та забезпечення вільного переміщення людей, товарів і капіталів через кордон. Таке співробітництво сприяє об'єднанню зусиль суб'єктів транскордонного співробітництва для розв'язання спільних проблем прикордонних регіонів, здійсненню євроінтеграційних заходів на регіональному рівні. Україна має сухопутний кордон із сімома країнами. Із 27 адміністративно-територіальних одиниць 19 є прикордонними. На території таких прикордонних областей, як Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Луганська, Одеська, Сумська, Харківська, Чернівецька, Чернігівська створено вісім єврорегіонів - Буг, Верхній Прут, Дніпро, Карпатський, Нижній Дунай, Слобожанщина, Донбас та Ярославна. Вивчається питання щодостворення єврорегіонів Азов на території Автономної Республіки Крим, Запорізької та Донецької областей і Дністер на території Вінницької області[2].

Особливістю транскордонного співробітництва України є те, що воно відбувається як на кордоні України з країнами Європейського Союзу, так і на кордонах з Російською Федерацією, Республікою Білорусь та Республікою Молдова.

Міжнародно-договірну основу транскордонного співробітництва складає комплекс спеціальних міжурядових угод України з сусідніми країнами Центральної та Східної Європи щодо транскордонної співпраці, укладених за період 1990-2000-х років; законодавчі та інші нормативні акти України та міжнародно-правові документи зарубіжних країн з питань регулювання транскордонного співробітництва тощо.

Особливо важливим для визначення сучасного стану і перспектив розвитку транскордонної співпраці регіонів України у загальноєвропейському контексті є документи і рекомендації Ради Європи.

Важливим для правильного розвитку транскордонного співробітництва є його повна інформаційна забезпеченість, тому що без інформаційного забезпечення транскордонна співпраця не зможе розвиватись та функціонувати на повну силу, так, як всі основні відомості про об'єкти, які мають перетинати або вже перетнули державний кордон знаходяться в електронних інформаційних ресурсах. Тож для функціонування транскордонного співробітництва було запроваджено ряд основних електронних інформаційних баз даних, які слугують для повного інформаційного забезпечення прикордонних органів.

Розглянемо деякі інформаційні системи, які безпосередньо використовуються на кордонах.

Перш за все, це є «Аркан»—інтегрована міжвідомча автоматизована система обміну інформацією з питань контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон. Тобто дана інформаційна система містить в собі інформацію, безпосередньо про об'єкти, які намагаються перетнути державний кордон. Система «Аркан» створюється з метою своєчасного, достовірного та функціонально повного інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності суб'єктів системи стосовно здійснення ними заходів із запобігання і недопущення в'їзду в Україну або виїзду з України осіб, яким

згідно із законодавством не дозволяється в'їзд в Україну або яких тимчасово обмежено в праві виїзду з України, у тому числі згідно з дорученнями правоохоронних органів, розшуку в пунктах пропуску через державний кордон осіб, які переховуються від органів дізнання, слідства та суду, ухиляються від відбуття кримінальних покарань, припинення протиправної діяльності фізичних і юридичних осіб, які незаконно переправляють мігрантів в Україну або транзитом переміщують їх через територію України, посилення контролю за додержанням правил в'їзду, виїзду, перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства, а також виконання інших завдань у правоохоронній сфері згідно із законодавством.

Наступною є така інформаційна система як «Банк даних викрадених транспортних засобів» (БД-13), яка слугує для перевірки транспортних засобів, які намагаються перетнути державний кордон на можливість їх викрадення, тобто даною інформаційною системою перевіряється можливість причетності автомобілів до викрадення.

Не менш важливе значення має Інтегрована інформаційно-телекомунікаційна система «Гарт-1» — інтегрована міжвідомча автоматизована система обміну інформацією щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон України та обслуговується Державною прикордонною службою України та є складовою частиною інтегрованої системи Аркан.

Тож, можна сказати, що застосування в транскордонному співробітництві ряду інформаційних систем має важливе значення для розвитку та для функціонування повною мірою прикордонних органів. Без застосування ряду інформаційних програм не можливо було б відстежувати та відслідковувати об'єкти, які намагаються незаконно перетнути державний кордон, або таких, які при його перетині мають певні невиправлені недоліки, які стосуються документів, транспортних засобів тощо. Тож, роль інформаційного

забезпечення транскордонного співробітництва інформаційними системами відіграло значну роль для розвитку та становлення транскордонного співробітництва.

Джерела:

1. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24.06.2006 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 45. – Ст. 499.

2. Біляк Н.І. Визначення інвестиційної привабливості галузей сільського господарства Карпатського регіону / Н.І. Біляк // Економіка АПК. – 2005. – № 9. – С. 67 – 72.

3. Дацій О.І. Державна підтримка інновацій / О.І. Дацій // Держава та регіони. – 2003. – № 3. – С. 39 – 43.

4. Кіш Є. Проблеми транскордонного співробітництва України і Євросоюзу / Є. Кіш // Політичні менеджмент. – 2006. – № 5. – С. 131 – 144.

5. Луцишин П.В. Європейське транскордонне співробітництво: сутність і структура / П.В. Луцишин, Н.П. Луцишин // Український географічний журнал. – 1998. – № 2. – С. 41 – 44.

6. Транскордонне співробітництво – стратегічний курс розвитку прикордонних територій України / За ред. В. Борщевського. – Львів: Інститут міжнародних економічних досліджень – Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Львові, 2008. – 180 с.